

# **PRÁVNÍ REGULACE KONKURENCESCHOPNOSTI – CIZOJAZYČNÁ TERMINOLOGIE**

## **LEGISLATIVE REGULATION OF THE COMPETITIVENESS – TERMINOLOGY IN FOREIGN LANGUAGE**

**Milena Dvořáková**

### **Anotace**

Příspěvek je zaměřen na upřesnění pojmového aparátu v oblasti harmonizace integračních procesů EU v agrárním sektoru, a to konkrétně na terminologii právní regulace konkurenceschopnosti českých zemědělskopotravinářských výrobků. Integrační procesy v rámci EU vyžadují intenzivní komunikaci mezi jednotlivými integračními celky, jejich institucemi, podniky a jednotlivci. Jedním z významných předpokladů porozumění je použití odborné terminologie se stejným obsahem, i když musíme brát v úvahu to, že se v každé zemi, ať už členské nebo přidružené, řeší a budou řešit specifické problémy. Touto problematikou se zabývá katedra jazyků, která se již pátým rokem účastní jako spoluřešitel výzkumného záměru Katedry zemědělské ekonomiky PEF ČZU v Praze s názvem Efektivní integrace českého agrárního sektoru v rámci evropských struktur - předpoklad trvale udržitelného rozvoje ( MSM 4111 000 13). Cílem této spolupráce je vytvořit komplexní učební pomůcky ve formě oborových slovníků jak v papírové, tak především elektronické podobě, aby mohla být využita kromě specializací v řádném studiu i pro studium kombinované, kde jsou již nyní do výuky začleňovány virtuální jazykové materiály. Vypracovávání tematických slovníků z oblasti evropské integrace by mělo přispět nejenom k zefektivnění práce s cizojazyčnou literaturou, ale i k usnadnění komunikace mezi odborníky z různých zemí v dané oblasti. Neméně prospěšná by měla být tato práce pro studenty, kteří studují svůj obor s rozšířenou jazykovou výukou a zpracovávají své diplomové práce v příslušném cizím jazyce. Budou moci využít pojmů a definic, které nejsou vždy doslovným překladem české předlohy, nýbrž výrazy ověřené erudovanými odborníky daného oboru partnerských zahraničních univerzit.

Cílem tohoto příspěvku je prezentace dílčích, dosud nepublikovaných výsledků výše uvedeného vědeckovýzkumného záměru, a to konkrétně 5. věcné etapy Právní regulace konkurenceschopnosti českých zemědělskopotravinářských výrobků - francouzská verze a německá verze.

### **Summary**

The paper is focus at precisioning the vocabulary in the field of harmonisation of the EU integration processes within the agrarian sector especially at the terminology of legislative regulation of the competitiveness of the Czech agricultural food products . The integration processes require intensive communication between the individual integrated groups, their institutions, enterprises and individuals. Among the important pre-requisites of understanding is the use of technical terminology with accurate equivalents, although it has to be borne in mind that each individual country, whether it be the EU member or affiliated, may have and will have their own problems. The Department of Languages has been participating in the research project of the Department of Agricultural Economics of the FEM CUA in Prague under the title Effective integration of the Czech agrarian sector in the frame of European structures – prerequisite of the sustainable development MSM 4111 000 13). The objective of this collaboration is to produce complex teaching aids in the form of specialist vocabularies both in the paper form and electronic, so that besides the special subjects they could be also

used in the combined study programmes where already today the virtual language materials have been introduced. The specialist thematic dictionaries of European integration should facilitate work with literature in the foreign languages and also facilitate communication between specialists from various countries in the given field. This work should be no less useful for the students who study in specialised programmes with extended foreign-language instruction and who work out their theses in the relevant foreign language. They will thus be able to make use of the terms and definitions which are not always a word-for-word translation of the Czech word and which will be supplied and verified by experienced specialists in the given field in partnership with foreign universities.

This article monitors the 5th stage - "Legislative regulation of the competitiveness of the Czech agricultural food products" - of the above mentioned project and shows partial, non published results of the French and German version.

### **Klíčová slova**

Právní regulace konkurenceschopnosti českých zemědělskopotravinářských výrobků, intenzivní komunikace, komunikační harmonizace integračních procesů, slovníky Evropské integrace agrárního sektoru

### **Key words**

Legal regulation of the competitiveness of Czech agri-food products, intensive communication, communication harmonization of integration processes, dictionaries of European integration of an agrarian sector

### **Úvod**

Integrační procesy v rámci EU vyžadují intenzivní komunikaci mezi jednotlivými integračními celky, jejich institucemi, podniky i jednotlivci. Jedním z významných předpokladů porozumění je použití odborné terminologie se stejným obsahem, i když musíme brát v úvahu to, že se v každé zemi, ať už členské nebo přidružené, řeší a budou řešit specifické problémy. Touto problematikou se zabývá katedra jazyků, která se účastní již čtvrtým rokem jako spoluřešitel výzkumného záměru KZE PEF ČZU Praha s názvem Efektivní integrace českého agrárního sektoru v rámci evropských struktur - předpoklad trvale udržitelného rozvoje. Vědeckovýzkumný záměr, jehož hlavním řešitelem je prof. Jiří Tvrdoň z KZE ČZU v Praze, a do něhož jsou zapojeny téměř všechny katedry PEF, zahrnuje 6 věcných etap: 1. věcná etapa : Teoretické aspekty fungování otevřené ekonomiky, 2. etapa: Uplatňování moderních řídicích metod v agrárním sektoru, 3. etapa: Ekonomika zdrojů agrárního sektoru, 4. etapa: Konkurenceschopnost českých zemědělskopotravinářských výrobků na zahraničních a domácích trzích, 5. etapa: Právní regulace konkurenceschopnosti českých zemědělskopotravinářských výrobků, 6. etapa: Komunikační harmonizace integračních procesů. Zpracování 6. etapy je úkolem Katedry jazyků.

### **Cíl a metodika**

Společenský význam odborné cizojazyčné komunikace je všeobecně uznávaný a odborná tematika stejně jako i jazykové prostředky pro ni charakteristické se stávají hlavně na vysokých školách nefilologického zaměření nevyhnutelnou součástí jazykového vzdělávání. Terminologie je otevřený subsystém, v němž termíny neustále vznikají a zanikají. To se týká i agrárního sektoru a jeho ekonomiky, kde probíhá nejen globalizace a internacionalizace, ale také zároveň i unifikace a regionalizace.

Touto problematikou se zabývá katedra jazyků, která se účastní již pátým rokem jako spoluřešitel výzkumného záměru KZE PEF ČZU Praha s názvem Efektivní integrace

českého agrárního sektoru v rámci evropských struktur - předpoklad trvale udržitelného rozvoje. Konečným výsledkem 6.etapy: Komunikační harmonizace integračních procesů mají být oborové slovníky v jazyce anglickém, francouzském a německém. V současné době je zpracována ve výše uvedených jazycích 1. věcná etapa : Teoretické aspekty fungování otevřené ekonomiky, která obsahuje celkem 148 pojmů s definicemi, 2. etapa: Uplatňování moderních řídicích metod v agrárním sektoru s 50 pojmy s definicemi ,3. etapa: Ekonomika zdrojů agrárního sektoru se 70 pojmy a definicemi a 4. etapa: Konkurenceschopnost českých zemědělskopotravinářských výrobků na zahraničních a domácích trzích se 112 pojmy s definicemi. Příspěvek monitoruje dílčí, dosud nepublikované, výsledky 5. etapy ve francouzské verzi.

Cílem vědeckovýzkumné práce je průběžné zpracovávání příslušných odborných ekonomických podkladů tak, aby v závěru výzkumného období mohly být vydány oborové slovníky souhrnně vyjadřující slovní zásobu jednotlivých věcných etap. Empirická data byla získána v rámci řešení výzkumného záměru CEZ: J03/98: 411100013, KZE ČZU Praha s názvem Efektivní integrace českého agrárního sektoru v rámci evropských struktur - předpoklad trvale udržitelného rozvoje.

Metodou lingvistické analýzy jsou zpracovávány následující oborové slovníky:

Anglický oborový slovník evropské integrace agrárního sektoru

Německý oborový slovník evropské integrace agrárního sektoru

Francouzský oborový slovník evropské integrace agrárního sektoru

Odborné katedry PEF, které jsou garanty pěti věcných etap, poskytují katedře jazyků podklady s obsahem výrazů a definic dané etapy v mateřském jazyce. České pojmy a definice jsou pak překládány do výše uvedených jazyků a následně pak vždy konzultovány s odborníky partnerských univerzit v zahraničí (HU Berlin, BOKU Vídeň, FH Niederrhein, ENSA Montpellier, University of Plymouth). K cizojazyčnému zpracování jsou používány současné dostupné výkladové slovníky.

## Výsledky

Z páté výše uvedené etapy uvádíme vzorovou část ve francouzské verzi.

5.věcná etapa:

### Právní regulace konkurenceschopnosti českých zemědělskopotravinářských výrobků

#### Veterinární péče

- 1) **Veterinární péče** = péče o zdraví zvířat a jeho ochrana, péče o zdravotní nezávadnost živočišných produktů a krmiv, dále ochrana území ČR před zavlečením nákazy zvířat a nemocí přenosných na člověka, ochrana životního prostředí před nepříznivými vlivy souvisejícími s užívaním, výrobou a zpracováním živočišných produktů, jakož i ochrana zvířat v rámci ŽP včetně veterinární asanace a státního veterinárního dozoru,
- 2) **chovatel** = každý, kdo chová nebo drží zvíře nebo s ním obchoduje,
- 3) **nákazová situace** = existence výskytu nebezpečné nákazy na určitém území nebo v určitém chovu,
- 4) **konfiskát živočišného původu** = tělo uhynulého, nedonošeného, mrtvě narozeného nebo utraceného zvířete, jakož i z použití vyrazené živočišné produkty,

## Soin vétérinaire

1. **Soin vétérinaire** - soin de la santé des animaux et sa protection, soin de la non nuisibilité sanitaire des produits animaux et des aliments, protection du territoire de la République Tchèque de l'importation d'une contagion des animaux et des maladies transmissibles aux hommes, protection de l'environnement des effets nocifs liés à l'utilisation, la production et la transformation des produits animaux ainsi que la protection des animaux dans le cadre de la production animale y compris l'assainissement vétérinaire et la surveillance vétérinaire de l'état
2. **Eleveur** - toute personne élevant ou possédant un animal ou en faisant l'objet du commerce
3. **Situation de contagion** - présence d'une contagion dangereuse sur un territoire ou dans un élevage
4. **Objet confisqué d'origine animale** - corps d'un animal mort, né avant terme, né mort ou euthanasié ainsi que les produits animaux mis hors d'usage

## Ochrana zvířat proti týrání

- 1) **zvíře** = každý obratlovec vyjma člověka,
- 2) **týrání** = činnost, již se zvíře,
  - a) nutí k výkonu, který přesahuje síly zvířete i jeho biologické schopnosti a způsobuje mu trvalou bolest nebo utrpení
  - b) cvičí, zkouší, stává se útočným prostředkem nebo vnařidlem, aniž by to vyžadoval povolený způsob lovu nebo průprava k vypuštění zvířete do volné přírody,
  - c) vydává z důvodu slabosti, stáří, těžké nemoci, vyčerpání organismu k jiným účelům, spojeným s bolestí, než k nezbytnému bezbolestnému usmrcení,
  - d) vystavuje škodlivým účinkům dopingu či jiných látek měnících vzhled, výkon či chování zvířete,
  - e) chirurgicky upravuje za účelem změny vzhledu či výkonu zvířete,
- 3) **zvláštní ochrana zvířat** = ochrana ohrožených živočišných druhů.

## Protection des animaux contre la maltraitance

- 1) **animal** - tout vertébré hormis l'homme
- 2) **maltraitance** - toute activité par laquelle l'animal
  - a) est forcé à la performance étant au-delà de ses forces et ses capacités physiques lui causant la douleur permanente ou des souffrances
  - b) est entraîné, devient moyen d'attaque ou leurre sans que cela soit exigé par le mode de chasse autorisé ou la préparation au lâchage dans la nature
  - c) est exposé pour des raisons de faiblesse, d'âge, d'une maladie grave ou d'épuisement de l'organisme aux autres traitements liés à la douleur qu'à l'euthanasie nécessaire effectuée sans douleur
  - d) est exposé aux effets nocifs du dopage ou d'autres substances modifiant la physiologie, la performance ou le comportement de l'animal
  - e) subit un traitement chirurgical visant à transformer la physiologie ou la performance de l'animal
- 3) **protection spéciale des animaux - protection des espèces d'animaux**

## **en danger**

### **Diskuse**

Z hlediska komunikační harmonizace jde o to, do jaké míry se ve zkoumané agrárně ekonomické oblasti shoduje odborná terminologie v mateřském jazyce s odpovídající terminologií cizojazyčnou, co se týče obsahu. Při provádění analýze cizojazyčné odborné terminologie byla postupně stanovena následující kritéria:

- Shodné pojmy + shodné definice
- Shodné pojmy +podstatně doplňující definice
- Shodné pojmy+ rozdílné definice
- Rozdílné pojmy + shodné definice
- Rozdílné pojmy + rozdílné definice
- Pojmy v němčině nepoužívané

České pojmy a definice jsou překládány do výše uvedených jazyků a následně pak vždy konzultovány s odborníky výše uvedených partnerských univerzit v zahraničí. Výše uvedená kritéria jsou aplikována tak, že se vychází z pojmů a definic mateřského jazyka, k nimž podklady dodávají odborné katedry PEF. V současné době jsou přeložené výrazy s definicemi této věcné etapy ve fázi konzultací s odborníky partnerských univerzit v zahraničí, takže výslednou analýzu na základě výše uvedených kritérií nemohu ještě v tomto příspěvku uvést.

### **Závěry**

Integrační procesy v rámci EU vyžadují intenzivní komunikaci mezi jednotlivými integračními celky, jejich institucemi, podniky a jednotlivci. Jedním z významných předpokladů porozumění je použití odborné terminologie se stejným obsahem, i když musíme brát v úvahu to, že se v každé zemi, ať už členské nebo přidružené, řeší a budou řešit specifické problémy. Vypracovávání tematických slovníků z oblasti evropské integrace by mělo přispět nejenom k zefektivnění práce s cizojazyčnou literaturou, ale i k usnadnění komunikace mezi odborníky z různých zemí v dané oblasti. Neméně prospěšná by měla být tato práce pro studenty, kteří studují svůj obor s rozšířenou jazykovou výukou a zpracovávají své diplomové práce v příslušném cizím jazyce. Mohou použít pojmů a definic, které nejsou vždy doslovným překladem české předlohy, nýbrž výrazy ověřené erudovanými odborníky daného oboru partnerských zahraničních univerzit.

### **Literatura:**

Bölke, J.(1999): Wörterbuch für Wirtschaft, Handel und Finanzen, Strasbourg

Dvořáková, M.(2000): Eleven Languages Agribusiness Dictionary-německo-česká

část,Agri- Media Stuttgart (v tisku)

DICOVERT, (1996): Institut national de gestion et d'économie rurale, Paris

Kraus, J. a kol. (1993): Výkladový slovník agrární ekonomiky, VÚZE, Praha

Pohorská, R., Vlasák, V (1997).: Česko-francouzský a francouzsko-český finanční slovník, VŠE Praha

Silem, A. (1999): Lexique d'économie, Toulouse, Dalloz

Tvrdoň, J.(1999): Některé analytické přístupy hodnocení předpokladů efektivní integrace

českého a evropského agrárního sektoru (výroční zpráva I.etapy grantu MŠMT)

### **Kontaktní adresa autorky:**

PhDr. Mgr. Milena Dvořáková, MBA, Katedra jazyků Provozně ekonomické fakulty,  
Česká zemědělská univerzita v Praze, 165 21 Praha 6-Suchbát